

OSVRT GLAVNOG UREDNIKA

Poštovani i dragi čitatelji časopisa Plin!

Prije uvodnih riječi o sadržaju novog broja želim izraziti nadu i vjerovati da ste svi vi, vaše obitelji, prijatelji i suradnici zdravi i dobro u ovim izazovnim vremenima potaknutima pandemijom koronavirusa (COVID-19). Nažalost, nevolje su produbljene snažnim potresom u Zagrebu, što je još više otežalo narušenu svakodnevicu naših sugrađana. Dok se pokušavamo naviknuti na nov način života pod restrikcijama i prilagoditi specifičnim okolnostima, mnogi će ljudi osjećati i trpjeti posljedice šteta dulji niz godina, a jedan broj njih, nažalost, ostao je i bez krova nad glavom. Naši su ljudi iznova pokazali društvenu solidarnost, brižnost i snalažljivost u izvanrednim situacijama. Ponovno smo kao zajednica doživjeli kolektivni stres samoodrživosti nakon kojeg smo se prirodno okrenuli inventuri vlastitih resursa i života.

Zato u željnom iščekivanju potpunog povratka života u normalan tijek raduje svaka vijest o završetku domaćeg projekta. Naime, pri kraju je izgradnja prve tehnološki povezane punionice ukapljenim i stlačenim prirodnim plinom (U-SPP jedinica) u Republici Hrvatskoj, u vlasništvu tvrtke Energy Prime iz Zagreba, na lokaciji pokraj Domovinskog mosta. Komercijalnim početkom rada te punionice naša će zemlja biti označena na prometnim kartama kao važno raskrižje tranzitnih pravaca prema zemljama Europe. Vjerujemo da će zagrebačka lokacija, uz već otvorenu punionicu UPP-om pokraj Rijeke koja je u vlasništvu tvrtke Butan plin, zasigurno pridonijeti porastu potrošnje prirodnog plina u cestovnom prometu, procesu modernizacije voznog parka teških kamiona na pogon UPP-om, kao i daljnjem povećanju broja infrastrukturnih investicija.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike početkom svibnja otvorilo je savjetovanje o temi: „Nacrt prijedloga strategije niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu“. Hrvatska stručna udruga za plin aktivno se uključila u raspravu prilogom koji možete

pročitati na početku ovog broja. Niskouglična strategija trebala bi biti operativno primjenjiva i pratiti trendove u gospodarstvu te dugoročno usmjeriti socijalni razvoj prema društvu s niskim razinama emisija stakleničkih plinova. Ona bi trebala biti realna i financijski održiva, jer se u obzir mora uzeti i smanjenje gospodarskih aktivnosti uzrokovano pandemijom koronavirusa, kao i potresom u glavnom gradu naše zemlje.

Premda smo u prošlom broju to najavili, ponovo želimo informirati plinski sektor i stručnu javnost o promjeni termina održavanja 35. međunarodnog znanstveno-stručnog susreta stručnjaka za plin. Iskreno se nadamo da će epidemiološka situacija biti povoljna i da ćemo uspjeti održati konferenciju od 21. do 23. listopada 2020. godine u Opatiji. Detaljnije podatke o ovom skupu možete vidjeti i u letku preliminarnog programa koji je u pritvku ovom izdanju.

Tvrtka Energy Exemplar u suradnji s Centrom za plin Hrvatske i Hrvatskom stručnom udrugom za plin poziva vas na besplatni webinar uživo o temi: „Modeliranje plinskih izazova na konkurentnom tržištu: 1.) planiranje opskrbe plinom i ugovori; 2.) stohastička procjena skladištenja plina; 3.) međusobna optimizacija tržišta plinom i električnom energijom“. Više o sadržaju webinara i načinu prijave možete pročitati u rubrici Aktualnosti iz HSUP-a.

Odbor za priznanja i nagrade HSUP-a raspisuje „Natječaj za dodjelu priznanja HSUP-a“. Zbog teškoća uzrokovanih pandemijom koronavirusa rok za slanje prijedloga pomičemo do 1. rujna 2020. Pozivamo sve članove HSUP-a da predlože zaslužne kandidate, a svečano uručenje nagrada održat će se na Danu plina tijekom 35. jubilarnog Međunarodnog znanstveno-stručnog susreta stručnjaka za plin.

Medijska mreža *Euractive* objavila je ekskluzivan izvještaj s internetske sjednice EK i izjavu povjerenice EU-a za energetiku Kadri

Simson o budućoj ulozi vodika, kojem je Europska komisija namijenila ulogu „središnjeg elementa pri integraciji odvojenih energetske sustava EU-a“. Danas je udio vodika u europskom energetske sustavu manji od 1%, ali Europska komisija smatra da bi upravo vodik mogao pokrenuti novi val dekarbonizacije u sektorima gospodarstva gdje se ona teško provodi kao što su industrija i promet.

Potaknut izvještajem *Euroactiva* i javnom raspravom o „Nacrtu prijedloga strategije niskouglijčnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu“ doc. dr. sc. Darko Pavlović pripremio je komentar pod nazivom „Uloga prirodnog plina pri integraciji odvojenih sektora energetske sustava EU-a“. U njemu ističe važnost energetske dekarbonizirane Europe, koja će se zasnivati na međusobnoj interakciji između proizvodnje obnovljive električne energije i pretvaranja zelenih elektrona u zelene molekule za transport, skladištenje i opskrbu svih sektora, pri čemu se europski klimatski ciljevi ne mogu ostvariti bez uporabe vodika.

Iz Europske komisije prenosimo i dvije objave za medije. Prva opisuje politiku stabilnosti opskrbe energijom Europske unije koja je rezultirala energetske sigurnosti za gotovo 500 milijuna njezinih građana. Analizirani su elastičnost energetske infrastrukture pri redovitom epidemiološkom stanju, kao i mogući poremećaji u uvjetima pandemije koronavirusa (COVID-19).

U Bruxellesu je objavljeno i najnovije izvješće o tržištima plinom i električnom energijom, koje obuhvaća četvrto tromjesečje 2019., a sadržava širok raspon podataka o opskrbi električnom energijom i plinom u EU-u te njihovoj uporabi. Tržišno izvješće pokazuje rekordan pad emisija CO₂ u proizvodnji električne energije u 2019. godini, kao i rekordan uvoz ukapljenoga prirodnog plina.

I u ovom broju časopisa *Plin* već tradicionalno donosimo tri stručna rada.

Autor Dubravko Duvančić u vrlo zanimljivome stručnom radu „Sigurnost uporabe plina u gradu Zagrebu nakon potresa za vrijeme vrhunca epidemije koronavirusa“ detaljno je prikazao operativne aktivnosti Gradske plinare Zagreb, poduzete nakon što je grad Zagreb u nedjelju, 22. ožujka 2020. godine, pogodio snažan potres. S tehničke strane, najviše su problema uzrokovali

srušeni i urušeni dimnjaci, osobito oni u središtu grada, gdje su zgrade nerijetko starije i od stotinu godina.

U radu „Povećanje upotrebe prirodnog plina u transportu u Republici Hrvatskoj“ autori izv. prof. dr. sc. Daria Karasalihović Sedlar, mr. sc. Ivan Smajla i mr. sc. Lucija Jukić s Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta analiziraju mogućnost razvoja popratne infrastrukture za opskrbu cestovnih i pomorskih vozila u Republici Hrvatskoj. Naglasili su važnost izgradnje mreže punionica prirodnim plinom i potrebu uspostave sigurnog koridora za nesmetani transport u kopnenom dijelu zemlje i u široj regiji. U pomorskom prometu punionice brodova na UPP trebaju biti dostupne diljem priobalja, a ponajprije za trajektne putničke linije i za potrebe turističkog transporta velikim brodovima. U zaključku rada autori se zauzimaju za rezervaciju izdašnih financijskih sredstava kao što su ona, primjerice, za sustav elektromobilnosti.

Autori mr. sc. Davor Matić i Zoran Dojčinović u radu „Prirodni plin kao bitno motorno gorivo pri unaprjeđenju kvalitete zraka“ naglašavaju problematiku narušavanja kvalitete zraka u urbanim i industrijskim središtima Republike Hrvatske. Analiziraju utjecaj produkata izgaranja dizelskoga goriva na ljudsko zdravlje s obzirom na parametre Svjetske zdravstvene organizacija, a u odnosu prema emisijama produkata izgaranja vozila na prirodni plin. Posebno se osvrću na rezultate „Godišnjeg izvješća o kvaliteti zraka za 2017.“ koji je napravila Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (HAOP). Prema tom izvješću, poremećaj granično dopuštenih vrijednosti emitiranih čestica dovodi se u korelaciju s višegodišnjim porastom potrošnje dizelskoga goriva.

Na kraju, Dubravko Duvančić analizira aktualnu praksu izdavanja dimnjačarskih stručnih nalaza s obzirom na zakonske i podzakonske akte. Problem je posebno uočen poslije potresa, kad su dimnjačari jednostavno proglasili neispravnima sve dimnjake od opeke. Stoga autor propitkuje izdavanje i izgled dimnjačarskog nalaza, njegov sadržaj i vrijeme kad se on izdaje.

**predsjednik Hrvatske stručne udruge za plin
doc. dr. sc. Dalibor Pudić**